

تئوری اسکیس

«گفتمان در طراحی معماری»

کندرا شنک اسمیت

ترجمهٔ مریم طلایی، هادی متولی حقیقی

تئوری اسکیس

«گفتمان در طراحی معماری»

کندرا شنک اسمیت

ترجمه مریم طلایی، هادی متولی حقیقی

انتشارات تخصصی هنر،
معماری و شهرسازی

کتابخانه کسری

اسمیت، کندراشنگ

Smith, Kendra Shank

تئوری اسکیس (گفتمان در طراحی معماری)/ کندراشنگ اسمیت؛ ترجمه مریم طلایی، هادی متولی حقیقی.

مشهد: کتابکده کسری، ۱۳۹۵.

۱۸۹ ص: مصور (بخشی رنگی).

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۹-۵۶-۳

فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Architects' sketches : dialogue and design, 2008.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: معماری -- نقشه‌ها و نقشه‌کشی

موضوع: Architectural drawing

موضوع: معماری -- نقشه‌ها و نقشه‌کشی -- تاریخ

موضوع: Architectural drawing -- History

موضوع: معماری -- کتاب‌های طراحی

موضوع: Architecture -- Sketch-books

شناسه افزوده: طلایی، مریم، ۱۳۶۳ - مترجم

شناسه افزوده: متولی حقیقی، هادی، ۱۳۶۲ - مترجم

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

۱۳۹۵ ت ۹۵الف/۰۰/NA۲۷۰

۷۲۰/۲۸۴

۴۲۲۵۲۷۲

کتابکده تخصصی هنر، معماری و شهرسازی کسری

تئوری اسکیس

گفتمان در طراحی معماری

مترجمین: مریم طلایی، هادی متولی حقیقی

صفحه آرایبی و آماده‌سازی چاپ: منا گندمکار

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ آستان قدس رضوی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۰۹-۵۶-۳

انتشارات: کتابکده کسری

نشانی انتشارات: مشهد فلسطین ۱۴ پلاک ۱۰ تلفن: ۰۵۱ ۳۷۶۷۰۰۱۹

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای انتشارات محفوظ می‌باشد.

مرکز پخش: کتابکده کسری

تلفن: ۰۵۱ ۳۸۴۳۵۵۳۱ همراه: ۰۹۱۵ ۵۱۲۴۲۱۹

مقدمه مترجمین

اسکیس چیست و چگونه شکل می‌گیرد؟ آیا صرف ارائه تعریفی از اسکیس به مثابه «طراحی سریع»، آنچه که در لغتنامه‌ها هم درج شده است، تعریف جامعی است؟ در خلال فرآیند ترسیم اسکیس، چه اتفاقی برای معماران رخ می‌دهد؟ پرداختن به فرآیند طراحی و بررسی روند طراحی معماران مطرح از موضوعاتی است که توجه بسیاری از متخصصین این حوزه را به خود جلب کرده است. بسیاری از کسانی که در این زمینه به تحقیق پرداخته‌اند اذعان دارند که برخی از کنش‌های ذهن انسان در حین روند طراحی، غیر قابل شناخت است و تعیین اینکه دقیقاً چه فرآیندی در ذهن طراحان اتفاق می‌افتد کاری است بس دشوار. به گفته برایان لاسون در کتاب *طراحان چگونه می‌اندیشند*، آن بخش از فرآیند طراحی را می‌توان به جعبه سیاه ذهن معمار تعبیر کرد و گاه خود طراحان نیز نمی‌توانند به طور خودآگاه چرایی و چگونگی شکل‌گیری ایده‌ها در ذهنشان را بیان کنند. در این بین مطالعه نقش اسکیس که به مثابه بروز اولین تجسمات فیزیکی ذهن بر روی کاغذ شکل می‌گیرد و اندیشه‌ها را از خلال دست‌ها، بی‌واسطه بر روی کاغذ منتقل می‌کند، می‌تواند در فهم روند طراحی به ما کمک کند.

اسکیس روزنه‌ای است به ذهن معمار. معماران و طراحان خلاق علاقه‌مند هستند که بدانند سایر معماران، به ویژه آن‌هایی که در کار خود موفق‌اند، چگونه با به کارگیری ترسیمات خود به طراحی پروژه‌هایشان می‌پردازند. آنچه که ما معماران از اسکیس در ذهن داریم، تصاویر مبهمی است که در فرآیند طراحی بارها ترسیم شده، تغییر پیدا کرده، ارزیابی شده و نهایتاً کنار گذاشته می‌شوند. متأسفانه گاهی در آموزش معماری، صرف ترسیم درست خطوط و پرداختن به نحوه ترسیم اسکیس از منظر زیبایی‌شناسی مورد توجه قرار می‌گیرد و این موضوع دانش بسیاری از دانشجویان را تا به امروز از این تصاویر خلاقانه معماری شکل داده است. اما در این کتاب کندرا اسمیت از منظر کاملاً متفاوت اسکیس‌های معماری را به لحاظ محتوایی به مثابه ابزاری قدرتمند در دست معماران برای خلق ساختمان‌های آینده و نیز برانگیزاننده قوه خلاقیت و تجسم آن‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد.

به گفته کندرا اسمیت در کتاب توسعه فرآیند طراحی، روند طراحی برای دانشجویان معماری بسیار مبهم است. تکالیف و راهکارهای طراحی همگی مبهم‌اند و در حالی که فرآیند طراحی آمیخته با ابعاد گنگ متعدد است، ماهیت طرح نیازمند دقت فراوان می‌باشد. به عبارت دیگر این وظیفه معمار است که با ابهام پیش رو مواجه شده و طرحی شفاف و کامل ارائه دهد. طراحی فرآیندی است چند وجهی که حتی پس از سال‌ها تمرین و ممارست همچنان گنگ و بغرنج باقی می‌ماند. اگرچه هیچ شیوه مشخصی که نتایج مطلوبی را برای یک فرآیند طراحی تضمین کند وجود ندارد، نگاهی انتقادی و موشکافانه به روند طراحی به شرط کاربرد صحیح آن، می‌تواند به پروژه‌های قابل توجهی منجر شود. در این بین بررسی نقش اسکیس در فرآیند طراحی یکی از موضوعاتی است که می‌تواند در شناخت این روند کارگشا باشد.

معماران در خلال طراحی نیازمند ابزاری برای تفکر هستند و اسکیس‌های معماری به مثابه تجلی خلاقیت آن‌ها، یکی از ابزارهای بسیار مهم در فرآیند طراحی محسوب می‌شوند. معماران از طریق اسکیس با همکاران و کارفرمایان خود ارتباط برقرار می‌کنند؛ آن‌ها با ترسیم تفکراتشان در قالب اسکیس با خود نیز به برقراری ارتباطی تصویری می‌پردازند. از این گونه برقراری ارتباط به مثابه مکالمه‌ای بصری یاد می‌شود.

اسکیس‌ها به مقاصد متعددی مورد استفاده معماران قرار می‌گیرند. اسکیس می‌تواند به مثابه ابزاری برای تجزیه و تحلیل تفکرات معمار، تجسم بخشیدن به آرایش فضایی، بیان ایده‌ها و الهامات آن‌ها، ارزیابی، ثبت افکار و همانطور که ذکر شد ابزاری برای برقراری ارتباط با سایر افراد درگیر در طراحی محسوب شود.

کندرا اسمیت، پس از انجام تحقیق‌های فراوان در زمینه اسکیس‌های معماری و ارتباط آن‌ها با خلاقیت، تصور، تفکر و نیز نقش آن‌ها در شکل‌گیری افکار معماران، در این کتاب به بررسی هدف معماران در کاربرد اسکیس و نقش آن در فرآیند تفکر ایشان می‌پردازد. او اشاره می‌کند که هدف از به کارگیری اسکیس‌ها قابل مقایسه با تئوری‌هایی مانند بازی، حافظه، تصور و تخیل است. از طریق بررسی و کاوش در حافظه، تخیل و تصور است که توانایی ذهن انسان شناخته می‌شود. در این بین اسکیس ابزار واسطی است که با استفاده از ذهن معمار می‌تواند به رشد تفکرات او و بروز اولین الهامات طراحی و نیز تفکر تحلیلی او کمک کند. از آنجایی که تجربیات، مشاهدات و دانسته‌ها که همگی جزئی از وجود معمار هستند تعیین‌کننده ماهیت اسکیس می‌باشند، لذا اسکیس بسیار به حافظه وابسته است. اسکیس همچنین می‌تواند به مثابه ابزاری برای کمک به حافظه معمار مانند ثبت ایده‌ها، افکار گذرا و مناظر مشاهده شده به او کمک کند. در این بین فرآیند تصور که طی آن طراح به قصد و هدف مشخص سوژه‌های مختلف را با کمک حافظه در هم می‌آمیزد، می‌تواند در خلق نخستین تفکرات طراحی در قالب اسکیس به یاری معمار آید. حال اگر این تصورات همراه با خلاقیت باشند، منجر به خیال‌پردازی شده و تجسم موضوعی ناشناخته را امکان‌پذیر می‌سازد که از این جهت شباهت بسیاری به ابعاد خلاقانه اسکیس دارد. اسکیس با کمک قوای حافظه، تجسم و تخیل به ما کمک می‌کند که ساختمانی را که هنوز دیده و ساخته نشده است، تجسم کنیم.

گرچه اسکیس‌ها تصاویری کاملاً مبهم هستند و هرگز نمی‌توان از آن‌ها نتایج قطعی استنتاج کرد، با این حال بارقه‌های فکر معمار برای تحقق ساختمان‌های نهایی در آینده محسوب می‌شوند. کندرا اسمیت در این کتاب سعی دارد با بررسی اسکیس‌های متعددی از معماران مطرح دنیا رد پای شیوه تفکر آن‌ها را در ترسیماتشان بیابد و نقش اسکیس‌ها را در فرآیند طراحی توضیح دهد. هر چند هر معمار برای خود و بر حسب هر پروژه، فرآیند طراحی ویژه‌ای را در پیش می‌گیرد، بررسی اسکیس‌ها به شفاف‌سازی نقش آن‌ها در این روند کمک شایانی خواهد کرد. او در ادامه به بیان این مطلب می‌پردازد که اسکیس‌های معماری از بعد ابهام و معانی پنهان خود، بسیار به کاریکاتور و گروتسک شبیه‌اند. از منظر دیگر مفهوم «هماندی» که در کاریکاتور و گروتسک وجود دارد از ویژگی‌های مشترک میان آن‌ها و اسکیس‌های معماری است.

آنچه در این بین حائز اهمیت است پاسخ به این پرسش است که آیا شیوه ترسیم معماری می‌تواند در مفهوم معماری اثرگذار باشد و اینکه تغییر شیوه‌های متفاوت ترسیم اسکیس به طراحی ساختمان نهایی کمکی خواهد کرد؟ هر چند که امروزه با پیشرفت تکنولوژی نه تنها در سیستم‌های ساختمانی بلکه در فرآیند طراحی نیز تحولات چشمگیری پدید آمده است و اسکیس‌های دیجیتالی تجسم جدیدی از ماهیت معماری را به تصویر می‌کشند، با این حال پاسخ به این پرسش بسیار دشوار است؛ زیرا مستلزم آن است که معماری نه تنها از منظر شیوه ترسیم بلکه ابعاد بسیار دیگری نیز مورد بررسی قرار گیرد و در حقیقت این پرسش کل حیطه معماری را در بر می‌گیرد. این کتاب که حاصل تحقیقات گسترده نوسنده است، در صدد است تا به بررسی افکار معماران در خلال اسکیس و تحلیل ترسیم آن‌ها در فرآیند طراحی بپردازد؛ چرا که معماران به سختی می‌توانند افکار خود را در حین فرآیند طراحی به صورت شفاهی بیان کنند.

مریم طلایی، هادی متولی حقیقی

تابستان ۱۳۹۵

فهرست مطالب

۹	فصل اول: مقدمه‌ای بر مطالعه اسکیس
۱۰	اسکیس‌های معماری به عنوان راهی برای برقراری ارتباط
۱۷	روش شناسی
۲۳	ماهیت اسکیس‌ها
۲۷	ادراک بصری و اسکیس‌های معماری
۳۴	چگونه معماران از اسکیس‌ها بهره می‌جویند
۴۱	منابع
۴۵	فصل دوم: بازی و سرعت
۴۷	توهم و کنایه
۵۳	دانش کسب شده
۵۵	بازی در حال انجام
۵۸	سرعت و فستینالنه
۶۸	منابع
۶۹	فصل سوم: حافظه، تخیل و خیال‌پروری
۷۰	حافظه
۸۸	تخیل
۹۹	خیال‌پروری (فانتزی)
۱۰۷	منابع
۱۰۹	فصل سوم: کاریکاتور؛ روشی برای دگرگونی
۱۱۱	تاریخ کاریکاتور
۱۱۴	تعریف کاریکاتور
۱۱۸	حضور کاریکاتور در اسکیس‌های معماری
۱۴۷	منابع
۱۴۹	فصل سوم: حافظه، تخیل و خیال‌پروری
۱۵۱	تاریخ گروتسک
۱۵۶	اسکیس‌های گروتسک
۱۷۳	منابع
۱۷۵	فصل سوم: مشاهده، ایجاز و شباهت
۱۸۱	اسکیس‌های دیجیتالی
۱۸۵	شباهت و حاشیه
۱۸۹	نتیجه‌گیری
۱۸۹	منابع

اسکیس‌ها نمودی از اندیشه‌های معمارانند و از آغاز پروژه تا پرداخت نهایی جزئیات، به شیوه‌های مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند. اندیشه‌های معمار، سیر تحول خود را به واسطه اسکیس طی کرده، به صورت نهایی ساختمان می‌انجامد. معماران در خلال فرآیند طراحی به اسکیس به عنوان ابزاری برای برقراری گفتگو وابسته‌اند و نیازمند فضایی برای **مکالمات تصویری**، تا از طریق آن بتوانند اطلاعات لازم برای تجسم و تحقق ساختارهای پیچیده را تفسیر نمایند. اسکیس‌ها مکانیسم تفکر را شکل می‌دهند و به کمک ویژگی‌هایی مانند ابهام، سرعت و تحول، آغازگر گفتگویی برای معماران هستند. اسکیس‌ها رسانه‌ای برای تسهیل ارتباط، ثبت، کشف و ارزیابی‌اند و اهمیتشان در قابلیت نمایش همزمان صراحت و ابهام نهفته است.

کتابی که پیش رو دارید، اسکیس‌های معماران را از زاویه‌ای جدید مورد توجه قرار داده و به تعمق در آن‌ها می‌پردازد؛ کمتر درباره اینکه «چگونه طراحی کنیم» سخن می‌گوید و بیشتر درباره مدارک به جا مانده از **فرآیند طراحی معماران** مختلف، بحث می‌کند و در تلاش است تا با مقایسه اسکیس‌های معماران با تئوری‌های فلسفی، هنری و ادبی، به شفاف‌سازی فرآیند پیچیده و تعریف نشده طراحی کمک کند. «**تئوری اسکیس**» با مقایسه کیفیت‌های مختلف اسکیس‌ها، رویکردهای منحصر به فرد به این **ابزار تفکر** که هیچ معماری از آن بی‌نیاز نیست را رو می‌کند و در لابلای این قیاس‌ها بینش تازه‌ای نسبت به رابطه میان اسکیس‌های معماری و فرآیند تحلیل خلاق جان می‌گیرد.

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

9 786006 509563